

Valtuusto 12.12.2022 § 154

§ 154

Vuoden 2022 kolmas osavuosisikatsaus

Valmistelijat / lisätiedot:
Jyrkkä Maria
Skyttä Samuli
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus

Valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2022 kolmannen osavuosisikatsauksen sekä tulostavoitteiden toteutumatiiedot tiedoksi.

2

hyväksyy poikkeamat seuraavien kaupungin tulostavoitteiden toteutumisessa:

- Sote-palvelujen saatavuus palautuu koronaa edeltävälle tasolle
- Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle.
- Lapset ja nuoret voivat hyvin.
- Henkilöstön saannin houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.
- Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.
- Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman ja talousarvion mukaisesti.
- Espoon kotouttaminen on tuloksellista.

3

hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden muutokset:

Elinvoima
C201 Työllisyyspalvelut
määrärahan lisäys 2 884 000 euroa

C24 Liikuntalautakunta
tuloarvion vähennys 900 000 euroa

24 Vanhusten palvelut
määrärahan lisäys 500 000 euroa
tuloarvion lisäys 1 750 000 euroa

Terveyspalvelut
määrärahan lisäys 38 600 000 euroa
tuloarvion lisäys 27 300 000 euroa

27 Perhe- ja sosiaalipalvelut

määrärahan lisäys 7 000 000 euroa
tuloarvion vähennys 650 000 euroa

29 Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta
määrärahan vähennys 700 000 euroa
tuloarvion lisäys 2 000 000 euroa

46 Joukkoliikenne
tuloarvion vähennys 5 600 000 euroa

49 Kaupunkiympäristön esikunta
tuloarvion vähennys 5 000 000 euroa

Taseyksiköt

Suurpellon taseyksikkö
tuloarvion vähennys 700 000 euroa
investointimäärärahojen lisäys 2 000 000 euroa

Tapiolan taseyksikkö
tuloarvion vähennys 15 500 000 euroa

4
merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin tammi-
syyskuu 2022 tiedoksi.

Käsittely

Päätös

Valtuusto:
Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

1. Vuoden 2022 kolmas osavuositarkastus ajalta tammi-lokakuu

Toimintaympäristössä edelleen suuria epävarmuustekijöitä

Venäjän hyökkäyssodan jatkuminen Ukrainassa, energian hinnan nousu ja inflaation maailmanlaajuinen kiihtyminen varjostavat edelleen maailmantalouden näkymiä.

Valtiovarainministeriön syksyn taloudellisen katsauksen mukaan bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,7 prosenttia vuonna 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut kasvua. Toisaalta hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin. BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin vuonna 2023. Lähitulevaisuuden ja tulevien vuosien osalta talouden kehitykseen liittyy merkittäviä epävarmuuksia.

Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu vuonna 2022 talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy kasvuun ensi vuonna. Velanhoitokustannukset kasvavat tulevina vuosina ja kaventavat talouden liikkumavaraa.

Syyskuun 2022 lopulla työttömien osuus työvoimasta oli Espoossa 8,2 prosenttia eli vajaa kaksi prosenttiyksikköä alhaisempi kuin vuotta aiemmin. Työttömiä oli syyskuun lopulla Espoossa 12 331 eli 17 prosenttia (2 551 henkeä) vähemmän kuin vuotta aiemmin. Määrä on kuitenkin olennaisesti korkeampia kuin kolme vuotta aiemmin, jolloin työttömiä oli 10 882.

Pitkäaikaistyöttömien määrä kääntyi laskuun kaksi vuotta jatkuneen kasvun jälkeen. Syyskuun lopulla pitkäaikaistyöttömiä oli Espoossa 5 208. Määrä oli vuotta aiemmin 6 756 ja kolme vuotta aiemmin 3 490. Samaan aikaan Espoon TE-toimistossa oli 2 827 avointa työpaikkaa. Monilla aloilla yritysten suurimpana ongelmana on pula osaavasta työvoimasta. Työmarkkinoilla vallitseekin huomattava kohtaanto-ongelma.

Espoon väestö on kasvanut kuluvan vuoden aikana syyskuuhun mennessä yli 5 300 asukkaalla. Jos väestönkasvu jatkuu alkuvuoden kaltaisena, tulee vuoden 2022 kokonaisväestönlisäys olemaan 7 100 asukasta. Tämä olisi ennätysellinen vuosikasvu.

2. Hyvä verotulokehitys parantaa Espoo tulosta kuluvana vuonna

Toimintakatteen alijäämään arvioidaan toteutuvan 6,2 milj. euroa talousarviota heikompana, mihin vaikuttaa erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakate, joka toteutuu 15,3 milj. euroa muutettua talousarvioita heikompana. Toteutuessaan ylitys tulee heikentämään Espoon valtionosuusrahoitusta tulevina vuosina.

Muiden toimialojen osalta toimintakate toteutuu pääosin talousarviota parempana. Tämä johtuu muun muassa saaduista valtionavustuksista, säästöissä ulkoisissa palveluostoissa sekä henkilöstömenojen budjetoitua pienempi toteuma, johon on vaikuttanut henkilöstön saatavuus.

Ulkoisia toimintatuottoja arvioidaan kertyvän 10,5 prosenttia viime vuotta vähemmän. Tuottoja kasvattivat edellisvuonna erityisesti koronaan liittyvät valtion avustukset. Kuluvan vuoden osalta kaikkiin asiakasmaksutavoitteisiin ei päästy, johtuen vielä koronan vaikutuksista. Yleinen taloustilanne heijastuu myös maanmyyntiin, jossa tulot jäivät noin 5 milj. euroa talousarviosta.

Ulkoisten toimintamenojen arvioidaan kasvavan noin 4,3 prosenttia eli noin 88 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Nettomenot eli toimintakatteen alijäämän arvioidaan toteutuvan - 1 686,8 milj. euron tasolla, joka on noin 10 milj. euroa alkuperäistä talousarviota heikompi. Kasvua edelliseen vuoteen on 8,8 prosenttia.

Tulojen alituksista ja menojen ylityksistä on laadittu useita määrärahanmuutosesityksiä osavuosisikatsauksen yhteydessä.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) yhteensä on tammi-lokakuussa tilitetty 1 667,3 milj. euroa, verorahoitusta arvioidaan kertyvän 2 010 milj. euroa vuonna 2022. Tämä on 151 milj. euroa enemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa.

Työllisyyden paraneminen ja palkkaratkaisut ovat parantaneet palkkatulojen kehitystä kevään ennusteista. Valtiovarainministeriö on nostanut yhteisöveron tilitysennustetta miljardilla eurolla vuonna 2022.

Kiinteistöveron tilitykset paranevat, kun suurempi osa verotuksesta valmistuu kuluvana vuonna.

Espoon rahastojen markkina-arvo on tammi-lokakuussa laskenut noin 76,8 milj. euroa. Vuoden 2022 rahastojen tulosenustetta on laskettu -29,4 milj. euroon johtuen muuttuneista markkinaolosuhteista. Kirjanpidollisiin eriin on ennustettu lokakuussa noin 30 milj. euron arvonalentumiset, mutta näiden suuruutta on hyvin vaikea ennustaa nykyisessä markkinatilanteessa.

Vuosikatteen arvioidaan toteutuvan 302,7 milj. euron ja tilikauden tuloksen 175,2 milj. euron tasolla, johtuen valtion korona-avustuksista ja erityisesti verotulojen ennakoitua paremmasta kehityksestä. Myös satunnaisiin tuloihin kirjattu 74 milj. euron myyntivoitto Koy Espoon Sairaalasta, nostaa tulosta. Tulosenusteeseen liittyy vielä epävarmuutta erityisesti rahastojen alaskirjausten osalta.

Investointien kokonaismääräksi arvioidaan noin 278 milj. euroa ja nettoinvestoinneiksi noin 274 milj. euroa. Ukrainan sodan aiheuttama kustannusten nousu sekä urakkatarjousten saatavuus ja hintataso ovat vaikuttaneet toimitilojen investointihankkeisiin ja joidenkin hankkeiden aloituksia on siirtynyt.

Vuodelle 2022 talousarviossa on budjetoitu 220,0 milj. euron lainanottovaltuus, jota ei tarvitse nostaa johtuen kaupungin kassan hyvästä likviditeettitilanteesta.

Vuoden 2022 talous on toteutumassa talousarviohetkellä arvioitua parempana. Sote- ja pelastustoimen uudistuksen rahoitusmalli vuodesta 2023 alkaen tulee hidastamaan Espoon verorahoituksen kasvua ja haastamaan erityisesti investointien tulo-rahoituskyvyn. Taloudellisesti kestävä Espoo -tuottavuus- ja sopeutusohjelman tuottavuustavoitteiden toteuttaminen on tärkeää, sillä se helpottaa sote-muutokseen sopeutumista. Myös tarkastuslautakunta on suosittanut, että kaupungin ja konsernin talouden tasapainottaminen edellyttävät velkaantumisen taittamista ja TakE-ohjelman toteuttamista.

3. Poikkeamat tulostavoitteiden toteutumisessa

Vuodelle 2022 on asetettu yhteensä 27 tulostavoitetta. Näiden tulostavoitteiden pohjalta tulosityksiköt johtavat omaa toimintaansa. Osassa tulostavoitteita toteutumisen arviointikriteerit on määritelty siten, että tavoitteen toteutumistieto on arvioitavissa vasta myöhemmin seurantavuoden aikana tai tilinpäätöksen yhteydessä.

Tulostavoitteista 15 arvioidaan tässä vaiheessa toteutuvan. Kahdeksan (8) tulostavoitteen osalta on poikkeamia. Neljän (4) tulostavoitteen osalta tilannetta ei voida vielä arvioida. Haasteellista on ollut palata palvelutuotannossa ja työllisyydessä koronaa edeltävälle tasolle. Lisäksi kustannustehokkuus ja taloudellinen sopeuttaminen tuottavat edelleen haasteita.

4. Talousarviomuutokset

Käyttötalous

Elinvoima/työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen työmarkkinatuen kuntaosuuden ennakoivaan ylittyvän 3,6 milj. eurolla, vuoden 2022 ennuste on 28,3 milj. euroa. Tammi-lokakuun toteuma oli 6 prosenttia pienempi kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Pitkäaikaistyöttömien määrä on laskenut edellisvuodesta, mutta yli tuhatpäiväisten määrä on pysynyt edelleen korkealla tasolla. Työmarkkinatuen ylitystä pystytään kattamaan osittain tulosityksikön muusta toiminnasta. Määrärahaan esitetään yhteensä 2,9 milj. euron korotusta.

Elinvoima /Liikunnan ja urheilun tulosityksikkö

Liikunnan ja urheilun tulosityksikön maksutuotot jäävät talousarviosta noin 0,9 milj. euroa. Uimahallien kävijämäärissä ei päästä vielä koronaa edeltävälle tasolle, joten kävijämäärien lasku näkyy maksutuottojen kertymisessä. Muita merkittäviä tekijöitä ovat muun muassa uimahallien sulkemiset tammikuussa koronan takia sekä Matinkylän uimahallin arvioidun avautumisen viivästyminen kolmella kuukaudella.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintatuloja lisätään valtiolta tulevista koronakorvauksista johtuen vanhusten palveluille 1,75 milj. euroa ja terveystalouksille 27,3 milj. euroa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelusta tulevia 1,7 milj. euron korvauksia lisätään toimialan esikunnan toimintatuloihin. Lisäksi lisätään Esikuntaan välivuokrauksesta tulevia vuokratuottoja 0,3 milj. euroa. Perhe- ja sosiaalipalvelujen toimintatuloja vähennetään 0,65 milj. euroa ylimitoitetusta tulokehiksestä johtuen.

Toimintamenoja lisätään erikoissairaanhoidon 9,1 milj. euroa HUS:n syyskuun ennusteen perusteella. Muita toimintamenoja lisätään koronakuluista ja ostettavien palvelujen volyymin johtuen vanhusten palvelujen sairaalatoimintaan 0,5 milj. euroa, terveystalouksien perusterveydenhuoltoon ja mielenterveys- ja päihdepalveluihin 29,5 milj. euroa ja perhe- ja sosiaalipalvelujen vammaisten asumisen ja lasten sijaishuollon ostopalveluihin 7,0 milj. euroa. Perhe- ja sosiaalipalvelujen määrärahavaraus on lähtökohtaisesti ollut riittämätön. Esikunnan henkilöstökuluja säästyy 0,7 milj. euroa henkilöstön siirryttyä hyvinvointialueen valmistelutyötehtäviin, edellä mainittu erä vähennetään esikunnan toimintamenoista.

Kokonaisuutena toimialan toimintatuloja lisätään 30,4 milj. euroa ja toimintamenoja lisätään 45,4 milj. euroa.

Kaupunkiympäristön toimialan Joukkoliikenteen tulojen ennustetaan toteutuvan 5,6 milj. euroa alle talousarvion. Tilikauden infrakorvauslaskutusta on jouduttu alentamaan, koska liikennöinti metron Matinkylä-Kivenlahti osuudella aloitetaan vasta joulukuussa, talousarviossa HSL:n kanssa arvioidun lokakuun sijaan. Tulotavoitetta esitetään alennettavaksi 5,6 milj. euroa.

Maanmyynnin tulojen ennustetaan alittavan talousarvion noin 5 milj. euroa. Taloustilanne näkyy hidastumisena maanmyynnissä. Tulotavoitetta esitetään alennettavaksi 5,0 milj. euroa.

5. Investoinnit

Tilapalvelut liikelaitoksen tänä vuonna hankkeille kohdistettavia ja käyttämättä jääviä määrärahoja siirretään Tiistilän koulu- ja päiväkotihankkeelta 4,734 milj. euroa seuraaville hankkeille:

- Kalajärven koulu- ja päiväkotihankkeelle 3,1 milj. euroa
- Jousenkaaren koulu -hankkeelle 1,1 milj. euroa
- Luukin leirikeskuksen peruskorjaushankkeelle 34 000 euroa
- Joukkoliikenteen pienkohteiden kustannuspaikalle 0,5 milj. euroa.

Suurpellon taseyksikkö

Talousarviovaiheessa ennakoidut tonttihaut ovat mm. kaavoitussyistä siirtyneet ensi vuodelle. Talousarvion 2,7 milj. euron maanmyyntivoitot eivät siksi toteudu tänä vuonna. Mutta, koska maankäyttösopimustuottoja voidaan tulouttaa investointien kasvun vuoksi 2 milj. euroa enemmän, tulotavoitetta on tarve alentaa vain 0,7 milj. euroa.

Kunnallistekniikan investoinnit ovat edenneet hyvin ja toteutuvat Suurpellon kunnallistekniikkaa lukuun ottamatta talousarviossa. Suurpellon kunnallistekniikan investointien ennustetaan ylittävän 2 milj. euroa Sepänkalliontien katu-urakan ajoitusmuutosten vuoksi.

Tapiolan taseyksikkö

Toteutuneista kiinteistökaupoista ja maankäyttösopimuksien maksuaikataulujen mukaisista maksuista sekä vuokratuotoista on kertynyt 65 prosenttia tulotavoitteesta. Loppuvuodelle ei ole odotettavissa enää merkittävästi lisää tuloja. Tulojen ennustetaan alittavan talousarvion yhteensä 15,5 milj. euroa. Maanmyynnissä ei yllä 25 milj. euron tavoitetasolle. Maankäyttösopimuksia voidaan laskuttaa kaavojen vahvistumisen aikataulussa. Kaavavalitusten vuoksi laskutusta siirtyy tuleville vuosille.

Espoon kaupungin konserniraportti tammi-syyskuu 2022

Konserniraportti tammi-syyskuu 2022 sisältää Espoo-konsernin merkittävimpien yhteisöjen talouteen ja toimintaan liittyvät olennaiset tiedot Espoon valtuuston asettamien tulostavoitteiden näkökulmasta.

Valtuuston konserniyhteisöille asetetuista tavoitteista arvioidaan toteutuvan 27 kpl (68 prosenttia). Seitsemän tavoitteen arvioidaan toteutuvan osittain, ja seuraavan kuuden tavoitteen arvioidaan jäävän toteutumatta:

- Espoo Catering: tuottavuus nousee säilyttäen ruuan laadukkaan tason
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia: tutkintokoulutuksesta eronneiden osuus
- Espoon kaupunginteatteri: toiminnan omarahoitusosuuden kasvattaminen
- Espoon kaupunginteatteri: asiakastyytyväisyys
- HUS: tuottavuuden nousu vähintään 1 prosentti/vuosi
- HUS: HUS ei ylitä talousarviota.

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 28.11.2022 § 338

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus hyväksyy seuraavat määrärahojen siirrot:

Tilapalvelujen uudisrakentamisien määrärahoista talousarviokohdasta 7192 hankkeelta 4500 Tiistilän koulu- ja päiväkotia siirretään:

- 3 100 000 euroa hankkeelle 4490 Kalajärven koulu- ja päiväkoti
- 1 100 000 euroa hankkeelle 4410 Jousenkaaren koulu
- 34 000 euroa hankkeelle 5004 Luukin leirikeskusten peruskorjaus
- 500 000 euroa Joukkoliikenteen pienkohteiden kustannuspaikalle

Lisäksi kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto

1

merkitsee liitteenä olevan vuoden 2022 kolmannen osavuositiedon sekä tulostavoitteiden toteutumistiedot tiedoksi.

2

hyväksyy poikkeamat seuraavien kaupungin tulostavoitteiden toteutumisessa:

- Sote-palvelujen saatavuus palautuu koronaa edeltävälle tasolle
- Nuorisotyöttömyys alenee v. 2019 tasolle.
- Lapset ja nuoret voivat hyvin.
- Henkilöstön saannin houkuttelevuus ja henkilöstön jaksaminen varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa.
- Palvelutuotannon kustannusvaikuttavuus paranee digikärkihankkeiden vaikutuksesta.
- Toimintamenojen kasvua hillitään Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman ja talousarvion mukaisesti.
- Espoon kotouttaminen on tuloksellista.

3

hyväksyy seuraavat määrärahojen ja tuloarvioiden muutokset:

Elinvoima

C201 Työllisyyspalvelut

määrärahan lisäys 2 884 000 euroa

C24 Liikuntalautakunta

tuloarvion vähennys 900 000 euroa

24 Vanhusten palvelut

määrärahan lisäys 500 000 euroa

tuloarvion lisäys 1 750 000 euroa

Terveyspalvelut

määrärahan lisäys 38 600 000 euroa

tuloarvion lisäys 27 300 000 euroa

27 Perhe- ja sosiaalipalvelut

määrärahan lisäys 7 000 000 euroa

tuloarvion vähennys 650 000 euroa

29 Hyvinvoinnin ja terveyden esikunta

määrärahan vähennys 700 000 euroa

tuloarvion lisäys 2 000 000 euroa

46 Joukkoliikenne

tuloarvion vähennys 5 600 000 euroa

49 Kaupunkiympäristön esikunta

tuloarvion vähennys 5 000 000 euroa

Taseyksiköt

Suurpellon taseyksikkö
tuloarvion vähennys 700 000 euroa
investointimäärärahojen lisäys 2 000 000 euroa

Tapiolan taseyksikkö
tuloarvion vähennys 15 500 000 euroa

4

merkitsee liitteenä olevan Espoon kaupungin konserniraportin tammi-syyskuu 2022 tiedoksi.

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

- 1 Osavuositarkastus 3_2022
- 2 Konserniraportti tammi-syyskuu 2022

Oheismateriaali

- Tarkastuslautakunnan lausunto valtuustolle kolmannesta osavuositarkastuksesta 2022

Tiedoksi